

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КРИЗИ

Жовнір Віталій Ігорович

аспірант,

Полтавський державний аграрний університет

Ішейкін Тимур Євгенович

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної,

Полтавський державний аграрний університет

Сучасні економічні виклики, посилені кризовими явищами, змушують підприємства адаптуватися та шукати нові підходи для забезпечення конкурентоспроможності. Інновації стають ключовим фактором, що дозволяє бізнесу не лише вижити, а й зміцнити свої позиції в умовах невизначеності. За даними досліджень, підприємства, які активно впроваджують інноваційні рішення, мають вищий рівень стійкості до змін зовнішнього середовища [2; 4].

Інновації створюють нові можливості для задоволення потреб клієнтів і забезпечення ефективності операцій. Наприклад, у період пандемії COVID-19 цифрові технології дозволили багатьом компаніям перейти на дистанційну форму роботи, зберігши продуктивність. Підприємства, такі як “Amazon”, досягли значного зростання завдяки впровадженню автоматизації в логістиці [1].

В Україні IT-компанії, як-от “SoftServe” та “Grammarly”, продемонстрували, що інвестиції в технології підвищують гнучкість і дозволяють швидко адаптувати бізнес-моделі до нових умов [6].

Можна виокремити наступні типи інновацій, що сприяють конкурентоспроможності:

- технологічні інновації: автоматизація процесів, впровадження штучного інтелекту та “Big Data” забезпечують оптимізацію витрат і підвищення ефективності;

- продуктові інновації: розробка нових продуктів, що відповідають сучасним викликам, наприклад, перехід до екологічно чистих матеріалів у виробництві [4];

- маркетингові інновації: адаптація бізнесу до цифрових каналів комунікації дозволила розширити аудиторію та зміцнити відносини з клієнтами [3].

У період повномасштабної війни в Україні багато компаній звернулися до інновацій для забезпечення стійкості. Наприклад:

- “Rozetka” розробила нові логістичні маршрути та інтегрувала платформу для підтримки локальних виробників [6];

– агропромислові компанії використовують дрони для моніторингу врожаїв, що дозволило зменшити витрати на польові операції [5];

– деякі українські компанії зокрема “Епіцентр” встановлюють сонячні електростанції та банки збереження енергії для підвищення енергоефективності та підвищення рівня автономності в період відключень;

– «Нова пошта» запускає поштомати нового покоління, котрі мають резервне живлення, оснащені сонячними панелями, надають клієнтам доступ по вайфай в умовах відключення світла та дають можливість зарядити мобільний телефон.

Серед переваг інноваційного підходу можна виділити наступні:

– підвищення операційної ефективності;

– розширення ринкових можливостей;

– підвищення рівня довіри клієнтів через створення цінності, яка відповідає їхнім очікуванням [1; 2].

Інновації є важливим елементом стратегії підприємств для забезпечення конкурентоспроможності в умовах кризи. Використання нових технологій, адаптація бізнес-моделей і розвиток гнучких процесів допомагають компаніям не лише долати труднощі, а й відкривати нові ринки. Аналіз досвіду українських та міжнародних компаній свідчить, що інновації залишаються визначальним фактором успіху в умовах сучасних викликів [1; 6].

Отже, подальше дослідження ролі інновацій в забезпеченні конкурентоспроможності українських підприємств є цілком доцільним, з огляду на потенційний позитивний ефект, можливе підвищення адаптивності, стійкості та конкурентоспроможності як окремо взятих українських підприємств так і української економіки в цілому.

Список використаних джерел:

1. Amore, A., Prayag, G., Hall, C. Conceptualizing destination resilience from a multilevel perspective. *Tourism Review International*. 2018. Т. 22. № 3–4. P. 235–250. DOI: <https://doi.org/10.3727/154427218X15369305779010>

2. Bhamra R., Dani S., Burnard K. Resilience: The concept, a literature review and future directions. *International Journal of Production Research*. 2011. Т. 49. № 18. P. 5375–5393. DOI: <https://doi.org/10.1080/00207543.2011.563826>

3. Conz, E., Denicolai, S., Zucchella, A. The resilience strategies of SMEs in mature clusters. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*. 2017. Т. 11, № 1. P. 186–210. DOI: <https://doi.org/10.1108/JEC-02-2015-0015>

4. Fiksel, J. Sustainability and resilience: Toward a systems approach. *Sustainability: Science, Practice, & Policy*. 2006. Т. 2, № 2. P. 14–21. DOI: <https://doi.org/10.1080/15487733.2006.11907980>

5. Проект USAID «ГОВЕРЛА». Як діяти бізнесу, щоб вистояти в умовах невизначеності, війни та великих криз. URL: <https://www.csi.org.ua> (дата звернення: 05.12.2024).

6. Ципліцька О., Дейнеко О. Адаптація бізнесу в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-140>